

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Een praktische benadering voor zzp'ers, kleine organisaties en verenigingen

22 mei 2018

ir. Dennis Baaten CISSP

Over Baaten ICT Security

- Eind 2014 opgericht door Dennis Baaten.

- Expertises

- Security
- Privacy
- Ethical Hacking

- <https://www.baaten.com>

Niks te verbergen?

Ik heb niks te verbergen = onzin!

- Waarom kleden we ons aan als we naar ons werk gaan?
- Waarom doen we de deur dicht als we op de wc zitten?
- Waarom lopen we de kamer uit als we een belangrijk telefoongesprek voeren?
- Waarom vertellen we onze collega's niet wat we verdienen?
- Waarom hebben we een wachtwoord op onze computer?
- Waarom geven we onze kinderen een eigen kamer?
- Waarom verzinnen we een smoes als we zonder reden te laat zijn?
- Waarom doen we de gordijnen dicht als we naar bed gaan?
- Waarom hebben we geen grote transparante ramen in de badkamer?

Ik heb niks te verbergen

Iedereen heeft altijd wat te verbergen; dat is de basis van ons bestaan.

IK (bestaat niet zonder privacy)

HEB (fouten gemaakt die anderen niet mogen weten)

NIKS (is veilig in handen van anderen)

TE (vaak worden data voor andere doeleinden gebruikt)

VERBERGEN (is de enige manier om daaraan te ontkomen)

<https://decorrespondent.nl/209/nee-je-hebt-wel-iets-te-verbergen/>

Ik heb niks te verbergen

Iedereen heeft altijd wat te verbergen; dat is de basis van ons bestaan.

IK (bestaat niet zonder privacy)

HEB (fouten gemaakt die anderen niet mogen weten)

NIKS (is veilig in handen van anderen)

TE (vaak worden data voor andere doeleinden gebruikt)

VERBERGEN (is de enige manier om daaraan te ontkomen)

<https://decorrespondent.nl/209/nee-je-hebt-wel-iets-te-verbergen/>

Data op de zwarte markt

Inloggegevens banken

- inloggegevens met tegoed van \$2200 dollar: \$190
- inloggegevens van rekening waarvandaan over valt te boeken naar Amerikaanse banken met tegoed van \$600: \$500
- inloggegevens van rekening waarvandaan over valt te boeken naar Amerikaanse banken met tegoed van \$20.000: \$1200

Accounts premium contentdiensten

- videostreaming: \$0,55 tot \$1
- kabeldiensten: \$7,50
- digitale comic books: \$0,55
- streaming sportwedstrijd: \$15

Bankpasgegevens Europese bank

- bankpasnummer, vervaldatum, CVV beveiligingscode: \$25
- + adresgegevens, pincode, BSN, geboortedatum: \$45

Online betaaldiensten

- tegoed \$400 - \$1000: \$20 tot \$50
- tegoed \$5000 - \$8000: \$200 tot \$300

Overige

- Volledig profiel incl. kopie paspoort: \$25
- Medische gegevens: \$0,03 tot \$2,42
- Creditcard nummer: \$4 tot \$5

Wat is de AVG?

- Europese privacyverordening
  - mei 2016 aangenomen, mei 2018 start handhaving.
- In de Europese Economische Ruimte (ERR) gelden dezelfde regels voor het **verwerken** van privacygevoelige gegevens.
- AVG stelt eisen aan de wijze waarop organisaties omgaan met persoonsgegevens.
- Grofweg vallen eisen uiteen in twee categorieën:
  - Administratief / juridisch
  - Technisch / security

Waarom de AVG?

- Uniforme wet- en regelgeving binnen Europa.
  - Minder diversiteit aan regels in verschillende landen.
  - Vrije handelszone en vrij verkeer van gegevens.
- Oude Wbp is van 2001 en is gebaseerd op Europese privacyrichtlijn uit 1995.
  - De principes zijn dus meer dan 20 jaar oud. De digitale samenleving was toen nog niet zover. Begin jaren 90 werden de eerste particulieren op internet aangesloten.
  - Tegenwoordig is de digitale wereld niet meer weg te denken. Risico's zijn ook enorm toegenomen, omdat bedrijven en instellingen ontzettend veel gegevens verzamelen en hier geld mee verdienen. (Trekt ook criminaliteit aan)
  - Hoogste tijd om de regels voor het verzamelen, beheren en uitwisselen van persoonsgegevens aan te scherpen.

Wat is verwerken?

- Verwerken kan het beste worden gezien als een containerbegrip en omvat alles wat een organisatie doet met persoonsgegevens.
- Denk bijvoorbeeld aan:
  - verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

Wat maakt de AVG moeilijk?

- Het is veel werk: 100% compliance vergt serieus werk. Uiteraard eenmalig, maar ook daarna in blijvende vorm.
- Het is een open norm die multi-interpreteerbaar is.
  - Teveel meningen, teveel informatie, bomen / bos.
- Er is (nog) geen jurisprudentie. Er komen uitspraken van rechters die voor duidelijkheid gaan zorgen.
- Er ligt veel meer nadruk op de verantwoordelijkheden van de organisaties zelf. Organisaties moeten zelf kunnen aantonen dat ze voldoen aan de wet.
  - Dit betekent: acties, overwegingen en keuzes worden gedocumenteerd.
- Betrokkenen hebben veel rechten; horizontale handhaving.

AVG: een gebruikelijke aanpak

- Fase 1: Besef dat er iets moet gebeuren
  - Onrust vanwege veel media aandacht.
  - Iedereen heeft het erover.
- Fase 2: Opstellen van beleid
  - Aan welke regels willen we ons conformeren?
  - Hier zit ruimte voor pragmatiek. Je hoeft niet tot het gaatje te gaan.
- Fase 3: Uitvoeren van acties om te voldoen aan beleid
  - Los komen van de theorie, en dingen gaan doen / veranderen.
- Fase 4: Controleren en bijblijven

AVG: een gebruikelijke aanpak

- Fase 1: Besef dat er iets moet gebeuren
  - Onrust vanwege veel media aandacht.
  - Iedereen heeft het erover.
- Fase 2: Opstellen van beleid
  - Aan welke regels wilt u conformeren?
  - Hier zit ruime pragmatiek. Je hoeft niet tot het gaatje te gaan.
- Fase 3: Voeren van acties om te voldoen aan beleid
  - Los komen van de theorie, en dingen gaan doen / veranderen.
- Fase 4: Controleren en bijblijven

Organisaties zijn op dit moment het meeste bezig met fase 2 en 3

Nog niet begonnen?

- Geen paniek, maar wel even opletten.
- Er is niks erger dan “helemaal niks doen”.
- Veel organisaties stoeien nog met de AVG.
  - Vooral kleinere organisaties en verenigingen, maar ook grotere.
- Ontkennen of bagatelliseren helpt niet.
  - Pakkans neemt toe door toenemende handhaving.
  - Privacy is niet onzinnig of niet-bestaand.
- Autoriteit Persoonsgegevens zal niet meteen vanaf dag 1 keihard handhaven.

AVG: minimale basis in 5 stappen

Ga in ieder geval met het volgende aan de slag:

1. Opstellen verwerkingsregister
2. Een privacyverklaring op de website
3. Afsluiten van verwerkersovereenkomsten
4. Meldplicht datalekken
5. Nemen van passende beveiligingsmaatregelen

Stap 1: verwerkingsregister

- Vastleggen van ‘verwerkingen’ met onder andere:
  - Welke soorten (bijzondere) persoonsgegevens sla je op?
  - Waarom sla je deze persoonsgegevens op? (doeleinden)
  - Wiens gegevens betreft het? (betrokkenen)
  - Hoe lang bewaar je deze gegevens?
  - Hoe is de beveiliging van de persoonsgegevens geregeld?
  - Wie ontvangt deze gegevens van je? (leveranciers / verwerkers)
- Het helpt vaak om te denken vanuit applicaties of toepassingen
  - CRM systeem, salarisadministratie, rittenregistratie, maandelijkse nieuwsbrief, cameratoezicht, intekenformulier receptie, mailboxen, dropbox, onedrive.
- Dit kan prima in Excel of Word.
- Meer informatie: <https://privacyblox.nl/nieuws/12-02-2018-privacyblox-over-avg-het-verwerkingsregister-vastleggen-wat-u-doet-met-persoonsgegevens>

Stap 2: privacyverklaring

- Personen binnen én buiten de organisatie informeren over verwerkingen die worden uitgevoerd (informatieplicht).
- Wordt doorgaans op een website gepubliceerd als “privacyverklaring”.
- De privacyverklaring noemt alle verwerkingen die door de organisatie worden uitgevoerd i.r.t. persoonsgegevens.
- Vergeet niet de contactgegevens voor betrokkenen die zich willen beroepen op hun rechten.
- Hulp bij opstellen:
  - <https://veiliginternetten.nl/privacyverklaring-generator-start/start/>
  - <https://www.baaten.com/over/privacyverklaring/>

Stap 3: verwerkersovereenkomst

- Wanneer verwerking van persoonsgegevens wordt uitbesteed, of wanneer er persoonsgegevens van een andere partij worden verwerkt, moeten er afspraken worden gemaakt tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker.
- Deze afspraken dienen te worden vastgelegd. Vaak in een zogenaamde verwerkersovereenkomst die aan bepaalde eisen dient te voldoen.
- Vaak hebben leveranciers een model wat gebruikt kan worden.
- Meer informatie:
  - <https://www.privacycompany.eu/files/Format%20Verwerkersovereenkomst%20Standaard.pdf>

Stap 4: meldplicht datalekken

- Je dient bij te houden of er inbreuken op de beveiliging zijn geweest. Ook wanneer dit geen datalek tot gevolg heeft gehad.
- Een datalek ontstaat wanneer er naar aanleiding van een inbreuk, niet kan worden uitgesloten dat persoonsgegevens onrechtmatig worden verwerkt.
  - Als je niet redelijkerwijs kunt aantonen dat er geen persoonsgegevens in handen van derden zijn gekomen; dan moet je een datalek melden.
- Een datalek dient binnen 72 uur na constatering te worden gemeld.
- Gebruik het richtsnoer van de Autoriteit Persoonsgegevens als startpunt:
  - https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/richtsnoeren_meldplicht_datalekken_0.pdf

Stap 5: beveiligingsmaatregelen

- Technische en organisatorische maatregelen
- AVG niet bedoeld om alles op slot te zetten; moet ook werkbaar blijven.
  - Proportionaliteit, stand van de techniek.
- Voldoende maatregelen genomen?
  - Voer een **Privacy Impact Assessment (PIA of DPIA)** uit.
  - Vaak niet verplicht, maar geeft wel veel inzicht.
- PIA per proces / verwerking:
  - www.classity.nl/pia-dpia-privacy-impact-assessment-avg
  - Online vragen beantwoorden, daarna kant-en-klaar rapport.
  - Uitgebreide PIA o.b.v. handreiking NOREA : €149 ex BTW.

Stap 5: beveiligingsmaatregelen

- Technische en organisatorische maatregelen
- AVG niet bedoeld om alles op slot te zetten; moet ook werkbaar blijven.
  - Proportionaliteit, stand van de techniek.
- Voldoende maatregelen genomen?
  - Voer een **Privacy Impact Assessment (PIA of DPIA)** uit.
  - Vaak niet verplicht, maar geeft wel veel inzicht.
- PIA per proces / verwerking:
  - www.classity.nl/pia-dpia-privacy-impact-assessment-avg
  - Online vragen beantwoorden, daarna kant-en-klaar rapport.
  - Uitgebreide PIA o.b.v. handreiking NOREA : ~~€149 ex-BTW.~~

Stap 5: beveiligingsmaatregelen

- Sterke wachtwoorden.
  - wachtwoordzinnen, minimaal 20 karakters zonder complexiteit, niet voorspelbaar, nooit delen met anderen, wachtwoordmanager, varieer gebruik, gebruik een tweede factor bij inloggen via internet, pas fabriekswachtwoorden aan.
- Tijdig installeren van updates (laptop, computer, telefoon, tablet, router, modem, website). Iedere week controleren en updaten.
- Maken van back-ups (automatisch, online, maar ook offline);
- Gebruik van antivirus en firewall software (ESET komt goed uit de test);
- Goede afspraken met en controle bij je leveranciers. Vraag eens hoe zij het geregeld hebben, en wees kritisch. Kijk niet alleen naar de prijs, en betaal niet voor dingen die standaard horen te zijn.
- Inloggen als gebruiker met beperkte rechten. Niet standaard als beheerder, want dan is een virus ook meteen beheerder.

Stap 5: beveiligingsmaatregelen

- Voorzichtig met vreemde en/of publieke Wi-Fi netwerken (gebruik een VPN dienst);
- Versleutel draagbare apparaten en USB sticks (ook je laptop). Gebruik Bitlocker of VeraCrypt.
- Zorg dat je website en e-mailomgeving voldoet aan de test op www.internet.nl. Vraag je hoster om dit te regelen op stap over naar een ander.
- Download van oorspronkelijke bron. Kijk uit met download sites, en rommel die in 'installers' verborgen zit.
- Kijk uit met gratis clouddiensten. Je hebt er vaak weinig rechten;
- Bewust klikken en openen. Kijk uit met virussen, malware, spam.

Tot slot...

- Zorg ervoor dat je kan aantonen expliciete afwegingen te hebben gemaakt.
  - Bewust handelen en fouten maken is minder erg dan niks doen.
  - Je moet kunnen uitleggen wat je hebt gedaan en waarom.
- Begin bij de basis, en bouw van daaruit verder op. Start met de top 5.
- Lezen → interpreteren → vragen → begrijpen.
  - <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-nieuwe-europese-privacywetgeving/voorbereiding-op-de-avg>
  - <https://www.hulpbijprivacy.nl/>

Veelgestelde vragen

www.baaten.com
info@baaten.com

Veelgestelde vragen

• Mag je persoonsgegevens mailen?

- Wanneer je zorgt dat de e-mailomgeving van de ontvangende en verzendende partij voldoet aan de compliancetest op internet.nl, dan is incidenteel gebruik toegestaan voor niet-bijzondere persoonsgegevens.
- Grote hoeveelheden, structureel gebruik, of bijzondere persoonsgegevens: gebruik versleuteling van de e-mailinhoud (PGP, S/MIME, ZIP met AES256).

Veelgestelde vragen

• Wanneer is een gegeven een persoonsgegeven?

- AVG: persoonsgegevens betreffen alle informatie waarmee een natuurlijk persoon direct of indirect kan worden geïdentificeerd.
- Klassieke opvatting: een gegeven is alleen een persoonsgegeven voor wie de persoon kan identificeren. (IP-adres: provider, kenteken: RDW)
- Deze klassieke opvatting geldt niet meer onder de AVG. Het identificeerbaar zijn is voldoende, ongeacht de moeite die het kost of de extra informatie die daarbij nodig is.

(Bron: <https://blog.iusmentis.com/2018/02/06/waarom-is-ip-adres-persoonsgegeven-en-kenteken/>)

(Bron: <https://blog.iusmentis.com/2016/10/26/dynamische-ip-adressen-ook-persoonsgegevens-websiteshouders/>)

Veelgestelde vragen

• Gelden er uitzonderingen voor bedrijven met maximaal 250 medewerkers?

- De AVG beschrijft een uitzondering op de registerplicht voor organisaties tot 250 medewerkers.
- Deze uitzondering kent echter ook weer 3 uitzonderingen (gevallen waarin de in de AVG beschreven uitzondering niet geldt)
  - Wanneer de verwerking een risico inhoudt voor de privacy van de betrokkene
  - Wanneer de verwerking niet incidenteel is.
  - Wanneer de verwerking bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens betreft.
- Probleem zit hem in “niet incidenteel”; bijna alles is niet incidenteel.
- Kortom; tot nader order toch verwerkingsregister bijhouden.

(Bron: <https://www.triplaw.nl/nieuws/de-meest-gestelde-vragen-over-de-avg/>)

Veelgestelde vragen

• Is een leverancier altijd verwerker?

- de klassieke 'opdrachtgever - opdrachtnemer' relatie vertaalt zich niet per definitie naar de AVG gerelateerde relatie 'verwerkingsverantwoordelijke - verwerker'.
  - Een leverancier kan dus ook optreden als verwerkingsverantwoordelijke. Een verwerkersovereenkomst is dan niet verplicht, maar wel slim om toch goede afspraken te maken.
- De AVG beschrijft dat de verwerkingsverantwoordelijke het 'doel' en de 'middelen' (het 'waarom' en het 'hoe') voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt (artikel 4.7).
  - De bepaling of een partij een verwerker is, moet gebeuren aan de hand van de feitelijke/werkelijke situatie.
  - De feitelijke/werkelijke situatie kan worden geanalyseerd aan de hand van 3 factoren: mate van beslisbevoegdheid, mate van inspraak, en positie van de andere partij.

Veelgestelde vragen

• Moeten we een Functionaris Gegevensbescherming aanstellen?

- Meestal niet. Drie situaties waarin FG verplicht is:
  - voor overheden en publieke organisaties;
  - voor organisaties die vanuit hun kernactiviteiten op grote schaal individuen volgen/observeren;
  - voor organisaties die vanuit hun kernactiviteit op grote schaal bijzondere persoonsgegevens verwerken.
- Het hebben van een personeelsbestand voor bijvoorbeeld salarisverwerking of IT helpdesk doeleinden wordt gezien als een 'ancillary function' (ondersteunende taak / nevenactiviteit) in plaats van een 'core activity' (kernactiviteit). Hierdoor is het hebben van een personeelsadministratie doorgaans geen argument om verplicht een functionaris gegevensbescherming aan te stellen.

(Bron: <https://www.triplaw.nl/nieuws/de-meest-gestelde-vragen-over-de-avg/>)

Veelgestelde vragen

• Hoe moet ik omgaan met foto's?

- Een foto is een persoonsgegeven.
- Wettelijke portretrecht wordt overruled door de AVG.
- Twee mogelijkheden.
  - Toestemming (conform de regels van de AVG).
    - jonger dan 16; door ouders.
  - Vrijheid van meningsuiting en informatie (journalistiek).
    - Leeftijd niet van belang.
    - Wel rekening houden met privacy van gefotografeerde. Je moet kunnen rechtvaardigen dat je details niet hoeft weg te laten. De zogenaamde belangenafweging.
    - Belangenafweging: hoe jonger de persoon, hoe zwaarder de privacy weegt. (kinderfoto's zijn zelden nieuwswaardig).

(Bron: <https://www.security.nl/posting/560748/>)

(Bron: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/ap-roept-scholen-op-zorgvuldig-om-te-gaan-met-beeldmateriaal-van-leerlingen>)

(Bron: <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/whitepaper/privacyregels-waar-moet-een-vereniging-rekening-mee-houden>)

Veelgestelde vragen

• Mag ik NAW-gegevens of e-mailadressen delen met sponsoren/derden?

- NAW-gegevens delen op twee manieren:
  - Na uitdrukkelijke toestemming van betrokkene.
  - Na goedkeuring door de algemene ledenvergadering.
    - Duidelijke communiceren met de leden
    - Redelijke termijn om bezwaar te maken tegen verstrekking
- E-mailadres
  - Er zijn andere wetten die stellen dat organisaties geen commerciële berichten mogen versturen zonder uitdrukkelijke toestemming van de betrokkenen (SPAM-regels)
  - Uitdrukkelijke toestemming van betrokkene is noodzakelijk.

(Bron: <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/whitepaper/privacyregels-waar-moet-een-vereniging-rekening-mee-houden>)

Veelgestelde vragen

- **Mag ik een ledenlijst beschikbaar stellen?**

- Mag aan de eigen leden. Bijvoorbeeld op een afgeschermd webpagina.
- Wel verstandig om de ledenvergadering hiermee in te laten stemmen.

(Bron: <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/whitepaper/privacyregels-waar-moet-een-vereniging-rekening-mee-houden>)

Veelgestelde vragen

- **Mag ik nieuwsbrieven en mailings versturen?**

- Uitgangspunt: uitdrukkelijke toestemming nodig (SPAM-regels).
  - Dit geldt voor alle “ongevraagde” berichten (niewsbrieven, reclame, etc).
  - Een *opt-out* zonder vooraf verkregen toestemming is niet voldoende.
  - Wel toestemming, dan laagdrempelige *opt-out* verplicht.
- Nieuwsbrieven aan leden
  - Geen toestemming nodig wanneer er uitsluitend wordt geïnformeerd over “reilen en zeilen” binnen de vereniging (uitnodiging ledenvergadering, verenigingsevenementen, wedstrijduitslagen, etc).
- Nieuwsbrieven met commerciële elementen?
  - Uitdrukkelijke toestemming nodig.

(Bron: <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/whitepaper/privacyregels-waar-moet-een-vereniging-rekening-mee-houden>)

Veelgestelde vragen

• Mogen vrijwilligers toegang hebben tot persoonsgegevens?

- Ja dat mag, onder voorwaarden die overeenkomsten vertonen met een organisatie met medewerkers.
  - Vereniging is als verantwoordelijke verplicht om te bewaken dat vrijwilligers persoonsgegevens verwerken op de wijze zoals de vereniging voorschrijft. Tekort schieten = aansprakelijkheid vereniging en mogelijk sancties.
  - Stel duidelijke regels op over hoe vrijwilligers om moeten gaan met informatie.
  - Controleer regelmatig of de regels worden nageleefd.
  - Zorgt dat vrijwilligers alleen toegang hebben tot gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van hun taak. (autorisatie structuur)
  - Trek autorisaties in wanneer vrijwilligers hun taak neerleggen.

(Bron: <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/whitepaper/privacyregels-waar-moet-een-vereniging-rekening-mee-houden>)

Veelgestelde vragen

• Gegevens delen rond talentmonitoring en analyse?

- Alleen met uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene
  - 16 jaar of jonger: toestemming nodig van ouders.

(Bron: <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/whitepaper/privacyregels-waar-moet-een-vereniging-rekening-mee-houden>)

Veelgestelde vragen

• Mogen we bijzondere persoonsgegevens verwerken?

- Dit is verboden, tenzij er sprake is van voorwaarden zoals beschreven in artikel 9 lid 2. De meest relevante zijn:
  - De betrokkene heeft uitdrukkelijk toestemming gegeven voor de verwerking;
  - Wanneer de verwerking van vitaal belang (levensbelang) is voor de betrokkene, en deze niet in staat is om zelf toestemming te geven;
  - De verwerking heeft betrekking op gegevens die de door de betrokkene zelf openbaar zijn gemaakt.

(Bron: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-nieuwe-europese-privacywetgeving/mag-u-persoonsgegevens-verwerken>)

Particulieren en de AVG

www.baaten.com
info@baaten.com

Niet voor particulieren? Jawel!

- De AVG is bedoeld om de privacy van betrokkenen (particulieren, burgers) beter te beschermen, en doet dit door eisen te stellen aan de manier waarop organisaties en bedrijven omgaan met persoonsgegevens.
- De AVG richt zich op organisaties en bedrijven die werken met persoonsgegevens.
- De AVG geldt in principe dus niet voor persoonlijke activiteiten, maar is er wel op gericht om de persoonlijke levenssfeer (privacy) te beschermen.
  - Let op: de scheidingslijn tussen privé en zakelijk vervaagt steeds verder. Niet alles wat je thuis doet is dus altijd privé, en omgekeerd. Je hebt een verantwoordelijkheid voor het verstandig omgaan met gegevens van je werk of vereniging; ook thuis.
  - Het kan geen kwaad om bepaalde regels die voortvloeien uit de AVG ook thuis toe te passen.

Tips voor particulieren

- Let goed op de beveiliging van je eigen gegevens.
  - Goede wachtwoorden.
  - Installeer updates.
  - Gebruik een up-to-date virusscanner.
  - Maak geen foto's of filmpjes die je erg kunnen schaden.
- Denk na over wat je met je gegevens doet.
  - Geef ze niet zomaar af, zorg dat je weet wat je rechten zijn.
  - Gratis online diensten? Nee! Je betaalt met je gegevens. Die hebben dus waarde!
- Stel de privacy instellingen op social media goed in.

Vragen, opmerkingen, of contact?

Dennis Baaten

dennis@baaten.com

06-21256959

Aan deze presentatie kunnen geen rechten worden ontleend.

www.baaten.com
info@baaten.com